

**ANALISIS PENGGUNAAN MAF'ŪL FĪH
DI KALANGAN PELAJAR-PELAJAR
MELAYU : SATU KAJIAN KES**

ABQARI HISAN ABDULLAH

**DISERTASI DISERAHKAN UNTUK MEMENUHI
KEPERLUAN BAGI
IJAZAH SARJANA PENGAJIAN BAHASA MODEN**

**FAKULTI BAHASA DAN LINGUISTIK
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR**

DISEMBER 2003

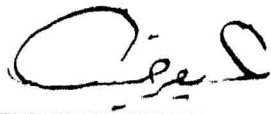
PERAKUAN TENTANG HASIL KERJA AKADEMIK

Dengan ini saya, ABQARI HISAN ABDULLAH

No. Pendaftaran: TGA 97056 mengaku bahawa naskhah disertasi yang saya serah bertajuk : ANALISIS PENGGUNAAN MAF'ŪL FĪH DI KALANGAN PELAJAR-PELAJAR MELAYU : SATU KAJIAN KES merupakan hasil kerja akademik saya sendiri kecuali bahan-bahan/petikan yang telah dinyatakan sumber asalnya.

Sekian, dimaklumkan.

Yang benar,

Tandatangan

Nama calon : ABQARI HISAN ABDULLAH

Tarikh : 31/12/03

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ
وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ

**“Segala puji hanya bagi Allah Yang Maha Pengasih Lagi Maha
Penyayang,
Segala kesyukuran hanya kepada Allah, Tuhan Sekeliam Alam,
Selawat dan Salam kepada Junjungan Besar
Rasulullah s.a.w, kepada keluarganya serta sahabat-
sahabatnya.”**

DEDIKASI,

UNTUK KEDUA IBUBAPAKU,

AYAHANDA ABDULLAH DAN BONDA KAMARIAH,

UNTUK ISTERIKU, FADILLAH,

KETIGA-TIGA ANAKKU, IFFATURRAIHAN, IRFAN BORHAN DAN

IRFAN FARIHIN,

SEMOGA SEMUANYA SABAR MENUNGGU KEJAYAAN INI.

ABSTRAK

Penyelidikan ini menitikberatkan masalah penggunaan kata nama adverba, yang meliputi kesilapan cara memahami bentuk-bentuk serta masalah kesukaran untuk membezakan adverba dengan kata maṣṣūbāt lain. Hal ini seringkali dilihat merupakan suatu kesukaran terutama bagi pelajar-pelajar baru menceburi bidang bahasa Arab ini.

Oleh itu, banyak pihak cuba menyelesaikan permasalahan yang sering dihadapi oleh pelajar ini khususnya yang sedang menuntut di pusat-pusat pengajian tinggi. Di atas dasar ini, penulis cuba menghulurkan sedikit bakti, berupa kajian yang serba kekurangan untuk cuba mencungkil rahsia-rahsia yang tersembunyi di sebalik permasalahan ini dan cuba mengengahkan pendapat-pendapat dan cadangan yang boleh membina kemajuan dalam pembelajaran bahasa ini.

Pemilihan bidang kajian yang berjudul “ **Analisis Penggunaan Maf’ūl Fīh di kalangan Pelajar-Pelajar Melayu : Satu Kajian Kes**” adalah merupakan tajuk yang dirasakan sesuai untuk mengatasi sebahagian daripada kesukaran yang terdapat di dalam bahasa Arab ini, dan boleh membuka jalan penyelesaian terhadap masalah yang dihadapi demi kemajuan bahasa Arab ini.

Dalam kajian ini, penulis akan membincangkan tentang beberapa aspek yang berkaitan dengan adverba atau maf’ūl fīh terutama aspek-aspek yang berkenaan dengan masa (ẓarf zamān) dan tempat (ẓarf makān), juga diselitkan

pendapat-pendapat ulama berkaitan dengan hukum-hukum 'āmil naṣab, bentuk-bentuk naṣab dan sebagainya. Seterusnya kajian ini disudahi dengan analisis kesilapan penggunaan maf'ūl fīh di kalangan pelajar bahasa Arab untuk menilai sejauh mana kemampuan pelajar menguasai bahasa Arab ini.

Akhir sekali, penulis mengalukan sebarang teguran dan nasihat yang membina tentang kekurangan dan kelemahan yang terdapat di dalam kajian ini moga-moga ia dapat mematangkan lagi kemampuan diri penulis untuk menghasilkan kajian tentang bahasa Arab ini di masa yang akan datang.

ABSTRACT

The investigation is concerned about the usage of Adverb which is mainly about the errors or mistakes of understanding forms and difficulty in comparing the Adverb. This problem is frequently faced by the student who are just involved in the Arabic language sector.

Therefore many sides try to overcome the problems faced by especially the high institutions students. Thus the writer attempt to assist in solving this problem by doing a research besides giving ideas and opinions that able to develop the process of learning Arabic language.

The selection of this research sector entitle “ **Analysis Maf’ūl Fīh Usage Among Malay Student**” is appropriate in overcoming part of the problem.

In this research the writer will discuss about the aspects concerned with the adverb especially Verb Of Place and Verb Of Time. Besides that, he will also insert the ideas of Muslim scholar about the rules, lineage, form of lineage and others. Soon, the research is also complete with the analysis of the mistaken in usage of Arabic language among Malay students in order to test their ability in conquering Arabic language.

Last but not least, the writer needs any encouragement, comments or advice to improve the research. These comments and ideas able to help the writer to produce better research in the future.

PENGHARGAAN

Alhamdulillah, syukur ke hidrat Ilahi kerana telah memberi kekuatan dan semangat yang berterusan kepada hambanya dalam menyiapkan disertasi ini. Memandangkan keazaman yang tinggi dan cita-cita dalam penerokaan ilmu yang baru tentunya memerlukan dorongan yang kuat daripada semua pihak.

Di sini saya mengambil kesempatan untuk merakamkan setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih kepada Yang Berbahagia Prof. Dr. Choi Kim Yok, Dekan Fakulti Bahasa dan Linguistik, Universiti Malaya dan juga kepada bekas Dekan, Yang Berbahagia Dato' Prof. Dr. Hajah Asmah binti Haji Omar yang banyak memberi bimbingan dan komitmen yang tinggi kepada para pelajarinya dalam melengkapkan diri dengan ilmu pengetahuan dan pengalaman pembelajaran pada peringkat sarjana.

Jutaan penghargaan juga ditujukan kepada Timbalan Dekan Fakulti Bahasa dan Linguistik, Dr. Kamila Ghazali, Bekas Pengerusi Bahagian Bahasa Arab, Pusat Bahasa, Ustaz Mohd Zaki bin Abd. Rahman, Ketua Jabatan Bahasa Arab dan Timur Tengah, Dr. Siti Ikbal Sheikh Salleh, serta bekas-bekas Ketua Jabatan, Ustaz Hussin Noor dan Ustaz Mohd Taib Pa yang telah mengambil berat dan memberi perangsang kepada penulis untuk menyiapkan disertasi ini.

Penghargaan yang tidak berbelah bagi kepada tuan penyelia Haji Hussin bin Haji Noor, yang banyak memberi perangsang, tunjuk ajar dan bimbingan. Bahkan membakar semangat dan tidak jemu-jemu menghulurkan

bantuan nasihat sepanjang penyelidikan dalam menyiapkan disertasi ini. Malahan beliau turut memberikan buku-buku koleksi dalam simpanan beliau untuk rujukan. Bakti yang beliau curahkan begitu berharga dan tidak dapat dibalas.

Semoga perjuangan beliau untuk melihat anak didiknya berjaya mendapat keberkatan Ilahi. Terima kasih juga saya rakamkan kepada Ustaz Mohammad bin Abdul Rahman yang merupakan pensyarah di Kampus Cawangan Universiti Malaya Nilam Puri kerana turut memberi bimbingan dan galakkan kepada saya dalam menyiapkan disertasi ini. Seterusnya kepada semua yang terlibat semasa proses penulisan dijalankan sehingga selesai. Wabillah at-taufiq walhidayah, wassalam.

Abqari Hisan Bin Abdullah

Akademi Pengajian Islam

Universiti Malaya

Nilam Puri, Kelantan

Disember 2003

ISI KANDUNGAN

Tajuk	Muka Surat
Abstrak	i
Abstract	iii
Penghargaan	v
Kandungan	vii
Pedoman Transliterasi	xii
Senarai Singkatan Kata	xiii
Muqaddimah	xiv

BAB PERTAMA

Pengenalan

Tajuk	Muka Surat
1.0 Pendahuluan	1
1.1 Sebab-Sebab Pemilihan Tajuk	2
1.2 Penyataan masalah	3
1.3 Kepentingan Kajian	4
1.4 Objektif Kajian	5
1.5 Batasan Kajian	6
1.6 Metodologi Kajian	6
1.6.1 Sampel	7
1.6.2 Perkaedahan	7
1.6.3 Analisis Data dan Perbandingan	7

vii

1.6.4	Prosedur Kajian	8
1.7	Rangka Kajian	10
1.8	Penutup	11

BAB KEDUA
MAF'UL FIH DALAM BAHASA ARAB
DAN PEMBAHAGIANNYA

Tajuk	Muka Surat	
2.0	Pengenalan Al-Maf'ūl Fīh	14
2.1	Maf'ūl fīh Dan Contoh-Contoh Penggunaannya	22
2.1.2	Agen-Agen Akusatif Kepada Kasus Maf'ul Fih	25
2.2	Pembahagian Maf'ūl Fīh	28
2.2.1	Pengertian Ṣarf Zamān Dan Anasir-Anasirnya	29
2.2.2	Ṣarf Mabni (Tidak Berubah) dan Ṣarf Mu'rab (Berubah)	45
2.2.3	Pengertian Ṣarf Makān Dan Pembahagiannya	49
2.2.4	Pandangan Ulama Naḥu Mengenai Ṣarf	59
2.2.5	Pandangan Penulis Mengenai Perselisihan Ulama	69
2.2.6	Penutup	70

BAB KETIGA
ANALISIS KESILAPAN PENGGUNAAN MAF'ŪL FĪH
DI KALANGAN PELAJAR-PELAJAR MELAYU

Tajuk	Muka Surat
3.0 Pendahuluan	73
3.1 sumber Data	73
3.2 Penilaian Kesilapan	74
3.3 Penilaian sumber Data	74
3.4 Analisis Data	75
3.4.1 Analisis Data Pelajar	76
3.4.1.1 Latar Belakang Pelajar	76
3.4.1.2 Status Pekerjaan Ibu Bapa	77
3.4.1.3 Analisis Latar Belakang Pendidikan Keluarga	78
3.4.1.4 Analisis Aliran Pendidikan Keluarga	80
3.4.1.5 Analisis Bilangan Jantina	81
3.4.1.6 Tempoh Pengajian	82
3.4.1.7 Analisis Aliran Pendidikan Pelajar	83
3.4.1.8 Analisis Kemahiran Bahasa Arab	85
3.4.1.9 Analisis Kemahiran Nahu Bahasa Arab	91
3.4.1.10 Analisis Mengenai Penggunaan Maf'ūl Fīh	97
3.4.1.11 Analisis Penulisan Maf'ūl Fīh Dalam Ayat	100
3.4.1.12 Analisis Peletakan Baris Dalam Maf'ūl Fīh	103

3.4.1.13	Analisis Pengisian tempat Kosong	104
3.4.1.14	Analisis Penyesuaian Maf'ūl Fīh	107
3.4.1.15	Analisis Pembetulan Maf'ūl Fīh	110
3.4.2	Soal selidik Guru	113
3.4.2.1	Pilihan Mata Pelajaran Yang Diajar	114
3.4.2.2	Pengalaman Guru	115
3.4.2.3	Mata Pelajaran Pilihan	116
3.4.2.4	Nahu Bahasa Arab Dan Pengajaran	117
3.4.2.5	Penggunaan Alat Bantu Mengajar	120
3.4.2.6	Pengajaran Maf'ūl Fīh	121
3.4.2.7	Analisis Maf'ūl Fīh	123
3.4.2.8	Analisis Mengenai Pembahagian Maf'ūl Fīh	124
3.4.2.9	Analisis Pembentukan Ayat Daripada Maf'ūl Fīh	126
3.4.2.10	Analisis Ulasan Guru Bahasa Arab	127
3.4.2.11	Kesimpulan	128

BAB KEEMPAT

RUMUSAN DAN CADANGAN

Tajuk	Muka Surat	
4.0	Pengenalan	131
4.1	Rumusan Daripada Kajian	131
4.2	Rumusan Tentang Kata Nama	131
4.3	Cadangan Untuk Meningkatkan Kebolehan	134

Pelajar Dalam Mafūl Fīh

4.3.1 Pita Rakaman	136
4.3.2 Belajar Berkumpulan	137
4.3.3 Perhiasan Bilik Darjah	138
4.3.4 Lawatan Luar	139
4.3.5 Pembelajaran Masteri	139
4.3.6 Belajar Cara Belajar	142
4.3.7 Pengajaran Bahasa Arab Dalam Bentuk ICT	142
4.3.7.1 Amplikasi ICT	144
4.4 Penutup	145
Bibliografi	147
Lampiran	150

TRANSLITERASI HURUF ARAB KE HURUF RUMI

1. KONSONAN :

Perkataan – perkataan Arab yang digunakan dalam disertasi ini mengikut transliterasi rumi seperti berikut:

Huruf Arab	Huruf Rumi
ا	a
ب	b
ت	t
ث	th
ج	j
ح	h
خ	kh
د	d
ذ	dh
ر	r
ز	z
س	s
ش	sy
ص	s
ض	ḍ
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	ʿ

غ	gh
ف	f
ق	q
ك	k
ل	l
م	m
ن	n
و	w
هـ	h
ء	,
ي	y
ذ	z

1. Vokal dan Diftong :

i . Vokal Pendek

ا a

ي i

و u

ii . Vokal Panjang

آ ā

ي ī

و ū

iii . Diftong

اي ay

او aw

SENARAI SINGKATAN KATA

Cet.	Cetakan
Dr	Doktor
H	Hijrah
Hal.	Halaman
Ibid	Pada Tempat Yang Sama
Jil.	Jilid
Juz.	Juzu'
M.	Masehi
BAK.	Bahasa Arab Komunikasi
BAT.	Bahasa Arab Tinggi
S.W.T	Subhānahu Wa Ta'āla
T.T	Tanpa Tarikh
T.C	Tanpa Cetakan
P.M	Pembelajaran Masteri
B.C.B	Belajar Cara Belajar
ICT	Information Communication Technology

مُقَدِّمَةٌ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَى أَشْرَفِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَعَلَى آلِهِ وَاصْحَابِهِ

أَجْمَعِينَ

Alhamdulillah, saya bersyukur kepada Allah s.w.t, kerana dengan limpah kurnia-Nya dapat saya menyudahkan disertasi ini pada masa yang ditetapkan.

Kajian ini, pada hemat penulis dapat membantu para penyelidik yang akan membuat kajian, kerana setakat ini, saya kira kajian seumpama ini belum lagi diterokai secara khusus sebagaimana tajuk yang dinyatakan, iaitu " Analisis Penggunaan Maf'ul Fih".

Penulis mengharapkan sumbangan ini akan memberi faedah bersama kepada para guru bahasa Arab dan juga pelajar yang ingin mempelajari bahasa Al-Qur'an dengan secara lebih dekat lagi. Tambahan pula, Malaysia kini sedang menuju ke arah memperkembangkan penggunaan bahasa Arab untuk mempelajari al-Quran secara berkesan. Dewasa ini, bahasa Arab telahpun diajar di tadika-tadika milik kerajaan sehinggalah kepada peringkat sekolah menengah kerajaan dan juga di pusat-pusat pengajian tinggi di Malaysia khususnya dan di Asia amnya.

Memandangkan tugas penulis yang boleh diibaratkan seperti 'serampang dua mata', iaitu bertugas sebagai guru dan juga pelajar yang

memerlukan penumpuan yang teliti dalam pengkajian ini. Namun begitu, dengan izin Allah tugas ini dapat diselesaikan dengan sempurna.

Manakala rangka kajian disertasi pula terbahagi kepada empat bab, iaitu setiap bab tersebut mempunyai kaitan antara satu sama lain.

Bab pertama merupakan pengenalan dan sedikit perbincangan yang berkaitan dengan ruang lingkup permasalahan dalam maf'ul fih. Manakala dalam bab kedua pula ialah penumpuan diberikan terhadap tajuk utama dalam maf'ul fih dan hubungannya dengan penggunaan ayat-ayat bahasa Arab.

Analisis kajian yang dijalankan berpandukan kepada rangka kajian yang terdapat dalam bab pengenalan dan bab yang terakhir pula dibincangkan dalam bab ketiga, iaitu penulis menyediakan beberapa rumusan dan cadangan dalam analisis penggunaan maf'ul fih. Disertasi seterusnya disudahi dengan penutup.

Akhir sekali penulis mengalu-alukan sokongan daripada kedua ibu bapa yang tidak pernah mengenal erti jemu dalam memberi semangat dan dorongan kepada penulis dan juga pembimbing yang sentiasa memberi tunjuk ajar dalam menjayakan tugas yang mulia ini. Wassalam.

ABQARI HISAN ABDULLAH

Disember 2003